

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in octo libros physicorum Aristotelis - Cod. Ettenheim-Münster 192

Aristoteles

[S.l.], 1629-1630

Quaestio secunda - De principiis entis mobilis in communi

[urn:nbn:de:bsz:31-116321](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-116321)

Lethargia propria formam q' necant dignitates
 de q'by agimus in lib. posteriori om. sed in t'li,
 q'ring propria entis natus de q'by in sequentibus.
 In 2o et 3o capite refert Artes sententiam Parme,
 natus et aliorum plurimorum antiquorum a parentum
 a' esse unum et imobilia. Et hanc sententiam q'fubel
 In 4o capite aperit fabras quendam opinionem
 ones uellem de principis.
 In 5o. ait propria rei natus esse contraria.
 In 6o ait Jan 2a propria. suo gratia et uirtu
 fulicatum.
 In 7o explicat illa propria q' nam fuit. et esse
 ferit esse forma et materiam abij' principem.
 In 8o adducit et q'fubel sentas antiquorum
 negantem ortu et in totu rem.
 In ultimo rei ut opinionem Platonis non si
 hui' generis materiam a principis. Hanc uice
 tractu Artis.

QVAESTIO SECUNDA
 DE PRINCIPIIS EN-
 TIS MOBILIS IN
 COMMUNI ♪. Dub:

orum q'ring
 res p'ri ap
 to r'is uis
 q'ringem res
 Jo capi mul
 a ca ali bi
 q' nunc u
 um q' d'ites
 ta; caa; et
 in et idem
 ex s. thoma
 se ficul in
 q' d' caa.
 q' in h' ali
 q' in q' d'
 ormino a
 sub r'is p'ri
 acclit in
 q' d' p'ri a
 a r'is uis
 q' d' caa
 negi in q'
 eatum au
 comp'ri
 cub l'it'ora
 ali cuiq;
 q' d' r'is uis
 sollij

Dubium Primum

Quid et quot sint Principia entis mobilis?

Principia entis mobilis vel naturae definiuntur ab Aristotele in hoc libro: cap: 5. hoc modo.

Definitio Principiorum.

Principia sunt quae nec fiunt ex aliis, nec ex alterutris, sed erant fiunt ex ipsis.

Pro huius definitio intelligenda notandum, quod illa parata, ex his aliquid designat habitum in materia efficiens et finalis, hic in materia designat habitum in principio essentiae et in huiusmodi si: materia, forma et principia sunt termini a quo generatur substantia, ex quo colligitur quod licet principia entis naturae habeant eandem efficientiam et finalitatem in qua inveniuntur in propria fine, ea sua natura ordinantur, nec tamen habent eandem materiam et materiam ex quibus fiunt et coalescunt. propterea materia non fit ex alia materia et forma. Si similiter forma non fit ex alia materia et forma inveniuntur ex propriis essentibus ipsam in huiusmodi compositis. haec praenotata sunt.

Conclusio Prima.

Definitio

Definitio principiorum ex his natis ab Arte apig.
nata legitima e. sc. Principia sunt q. nec
fiunt ex aliis nec ex alterutris, sed omnia
fiunt ex ipsis.

Hoc tenent eas inter autores q. unanimi consen.
In hunc Definem Artes Ingra bonam et legitima
recipiunt; cuius bonitas magis constat in fra
quo Schering arista q. gra ipsam fieri solent.
Solum hic notum e. nec lex de istis principis q.
concurrunt ad composita. Productionem vel exis
substantialis, licet n. in quatuor mutue tam
substanti, qua accidentali tria concurrant prin.
cipia sicut sc. forma et priuata forma p. ducente
de his tenent leximus, sed de primis principis
substanti compositi sc. materia q. in substanti com.
posito e. priuata sicut et de forma substanti q. e.
primus actus materia; et de priuata talis forma sub.
stanti q. priuata prae intelligit esse in materia, ante
qua forma substanti introduceat; et hanc priuata
uocari sicut terminum, a quo; sicut et abiter notum q.
terminum, a quo, productionis substanti sicut duplex;
primus e. pura negatio multum p. supponens formam, con
notando aptitudinem ad formam, qualem terminum
e. priuata nihil; et hinc e. terminum creatum, de quo in
presenti non e. sermo. Alius e. terminum, a quo, q. e.
priuata forma in sicut apto nato hinc illam, et
de isto termino a quo leximus in p. fenti. 1.

Term: a quo
duplex.
Alius pura ne
gatio.
Alius priuata
formae.

Conclusio Secunda.

Prim

Principia entis natis in fieri sunt tria, ita ut nec plura nec pauciora astringi debeant. Et sunt haec. Materia, forma, et Primitio.

Ante primum centis fuerunt ens nate postea, plura quidem in fieri se: et in facto esse. ens nate in fieri nihil aliud quam quod generatur, ens vero nate in facto esse et ipsum ens nate quod ut a genitum et compositum ex suis partibus, hoc pronotante Petr. Cantu. se. rae D. Thoma.

In ea mutae quatenus talis, tria tunc vero respiciunt, et respiciunt, se. terminus a quo, et terminus, ad quem, et subiectum utriusque, sed generatio entis natis, et quaedam mutatio substantialis, quod illa tria tunc ad illa respiciunt; sicut se. transiens a non esse, ad esse, quod est sicut materia prima. et terminus a quo vel principium, quod quodlibet in non esse forma conservando apti, huiusmodi ad illa. et tandem quod terminus: ad quem forma se. substantialis ad quam accedendam mutatio, sicut, materia: patet ex mutatio de se. loquendo de illa sicut ordinem rem quae transiens sicut de non esse, ad esse. minus: sicut ex generatio substantialis et transiens primi et substantialis sicut nempe materia prima, a non esse sicut haec forma substantialis u. g. ignis ad esse substantiali forma, ut quod generatur ignis, hinc materia ligni transiens a non esse forma ignis ad quam huiusmodi aptitudinem ad esse substantiali forma ignis. quod quod vero eadem in se.

Petr. Cantu. 20. Principia entis natis sunt tria, modo infra explicando, sed transiens ad minus

Ht

Hic spe natus duo, qd iam conat duo propria, sed
ultra, contraria et perturbant alii qd sunt in quo sunt,
et a quo se mutuo expellunt, qd iam dabitur
hinc, primum ex his natus si: sicut qd a materia.

Conclusio Tertia.

Principia entis natus in facto spe sunt
tuo duo. materia si: et forma.

Hae Conditio et hinc et hinc: aliorum qd spiritum
apparentia propria entis natus spe qd totum. Duo
qd qd tria loquentes de ente nati in facto spe,
et in fieri. Sed pro conito unica ratione.

Ita sunt propria rationis natus in facto spe qd ma-
neat in eo transfacto generis sed tuo duo mea,
neut in ente nati facta generis qd duo tuo
sunt propria entis natus in facto spe.

Haec quae ultima Conditio non sunt in intelligendis
de qd cumy propriis, certum e n. qd sunt plura quae
tria si spiritum sumat in tota sui latitudine, nam
aut supra dictum e, qd caa e primum, et rae primum
e qd supus ad caam et elementum, et cum sunt
q. caam genera sex qd sunt q. propria, et si istis
q. volueris addere propria habebis 5. sunt qd
intelligendae conditio procedentes de primis et intrinse,
eis propriis, et haec tuo sunt tria in fieri, duo
a in facto spe resp: entis natus.

Obicitur qd contra statem primum ab hinc
apignat, haec statem nullus hinc definitio. qd
nunc bona. qd prae patet, pro aut, vel n. statem

miunt

in una propria entis natus p ut ens nate in
 corruptibile, vel p ut abstractit a corruptibili
 et incorruptibili, sed neutrum pt dici, qd hoc
 dicto caret in definito. in pto. in primis non
 pt dici qd pta defini aut propria entis natus
 corruptibilis qd alius nra definirent qdna ens
 natus in ea qd tunc qd pta natus hinc opus
 in quo agit de ente motali in cor, et sic p pms.
 neq; secundum pt dici, qd pto. Si definiend pta,
 pta entis natus p ut abstractit a corruptibili
 et incorruptibili sequeret qd sub pta pta
 non comprehenderet privas hac a. factu e. qd
 dicit ex quo seq. m. pto. pta pto. entis
 natus incorruptibilis quonia sunt corpa cal.
 etia non fiunt ex privas forma cum cor
 natus nunquam fuerit nec d pto pta
 ea forma qua hnt. qd pta pta pta
 entis natus incorruptibilis et, non comprehen
 detur privas.

B. Verum spe qd Artes agant hinc de propriis
 entis natus in cor, vel p ut abstractit a corrupti
 bili et incorruptibili, sed non mult qd dicit illa
 propria quoniam in entis natus, sed qd qd am aliq;
 by, alia vero alia accommodari debeant. sic qd
 ma d forma et privas sublunari by, pto by non
 sola ma d forma quoniam unde illa ultima parte
 dicit (ora sunt ex ipis) intelligenda e pto by
 pto by accomodari, ita ut sens qd cor,
 ruptibilis ex ipis fiunt, incorruptibilis ex
 ipis

spiritus gestant sine compositione qualia sunt materia
 et forma; et huius fundamentum sunt ex tractu
 graeco in quo huius generata, fiunt, respondet
 aliq. verbum, q. huius latam figuram, ita ut idem
 significet quod fiunt vel constant. unde deducit
 q. ordine huius de quo quentat et propriis ontis natis
 in corruptibilibus. Quare in auctu A. N. gto ans.
 ad platem concepta ma. q. negatis nati. quo ad
 altera partem et dices huius definitio principia
 ontis natis q. ut abstrahit a corrup. dicitur ad huius nati q.
 natem s. huius sequelam sequeret q. non com.
 phendit sub hac de se priuata sumpta de se
 pta distribuem accomodam nega sequelam.
 pta distribuem absolutam, q. de sequelam.
 At non sunt pta ista distribuem, et ratio huius
 et ad huius pta ex eo q. huius definitio propria en.
 tis natis in fieri et in facto esse, unde nisi
 se per distribuem accomodam in illis q. non
 pot. si definite competere. Sunt nonnulli q.
 priuata forma in materia caeli admittunt,
 saltem in aliquo priori natura in qua est materia,
 non tamen in aliquo in statu huius sed huius solutio
 non aliter probatur nisi des. licet q. huius argto ad huius
 liba, ipse plane solueret.

Obicitur et contra dictam de se. si forma
 pta est pta et propria ontis natis, sed forma
 huius materiae fit ex materia immo et ex priuata priuata
 forma existit in illa, q. propria ontis natis
 fiunt ex alterutris. m. e. certa. m. quo ad iam partem
 huius pta intra q. de agem de forma ubi dicitur,

7

q. q. dam formas materies sed educantur de materia
matia quo ad alteram partem et q. stat q. alia
non opus gravitas si forma introducentia non
fieri ex materia prioris forma existens in
matia.
R. Ex istis et hinc solum compositum hinc
q. p. et simpliciter fieri, partes vero minime
q. partes non hinc esse q. p. et simpliciter,
sed solum compositum. eo a. modo comprehendit
aliam fieri, quo hinc esse, partes vero cum
non habeant esse, sed hinc compositum et q. esse
compositum habeant et hinc esse partes, sed
manifeste q. partes non possunt dici fieri ex aliis
q. q. in se esse et q. propria nec fiunt ex
aliis nec alterutris si fieri vel fuerit simpliciter
simpliciter et sine aditu, unde et q. q. propria
vel partes entis materies non fiunt ex aliis nec
ex alterutris q. m. nec hinc simpliciter non potest
et ex aliis aut ex alterutris simpliciter fieri.
trahendum tunc q. vel ista propria non fiunt simpliciter
ter eo q. non existant simpliciter potest tunc dici
fieri aut educi quo, sine compositum, q. eo
modo potest dici fieri quo hinc esse, sed hinc esse
ut quo, q. potest et fieri ut quo, et in hoc sensu
in ad nullam forma fieri ex materia sine materia
de materia illius, immo et ex materia prioris forma,
ut quo tunc, non ut q.; et hinc nil q. hinc, nam
q. hinc dicitur materia non fieri ex aliis aut
ex alterutris solum voluit q. non debet aut
fieri ut q., nec tunc negavit q. potest fieri ut quo,
hinc

hinc
nat illu
et arg
Oliv
figat
piscat
et hinc
hinc
m
p
e fa
m
et
R. J
fe
mag
a qu
sens
nec
hinc
ter m
Oliv
fuit
nec p
et ut
mat
de q
vel p
et q
fuit

proprio aqua non sunt etia sed tu proprio
aqua. Similiter de igne. go illa parata
nulli proprio particulari quoniam ge nec pro,
nis in eis.

Hoc argum. petit explicatum de his supra dictis.
quare dicendum q in hac parte primario de,
fieri aut proprio cora, secundario vero proprio
particulari, ita ut illa parata, etia fuerit ex ip,
sic intelligenda sit et sua distributione acco,
modum in hoc sensu q etia in eis fuerit
ex proprio in eis acceptis. Et q etia particu-
laria vel q fuerit in aliqua certa spe aut ge
fiant ex proprio particulari by structis ad
aliquo geny vel spem, et sic etia materia et forma
in eis fuerit ^{natis} res in eis, et ex materia et forma
ignis, res ignis, et ex materia et forma aquae,
res aquae et sic de relijs. Ex quo petit ut
argum. negum et a. aut q haec parata non yuz
natis proprio particulari by si tu in solloz ad
suo modo sic fitur explicatum factam.

Obiicit 50. Primario negat esse proprio generatis
fieri entis natis in fieri, go tu duo sunt propria
materia scilicet materia et forma; quoniam patet, pro uno; ens natis
non potest esse proprio entis realis, sed primario et ens natis
vel patet mem nihil, go negat esse proprio generatis
vel entis natis in fieri, q etiam natis ens reale. ma.
pro, natis proprio ^{et} principiatu. Sed esse proprio,
sed inter ens reale et natis nulla est proportio,
cum.

cum alterum sit tunc ens apparet, ergo ens tunc existit esse proprium entis realis.

R. Negotio autem, ad probationem, conclusio mea: distinctio generis minus: sub primario et ens tunc, scilicet quatenus ab inchoatione generis ad modum alicuius formae in hoc, rebus, quibus minus: fundamentabiliter, nego minus: si non est ens reale amotivum, sine carentia quodammodo realis quae respicit ab ente nati in fieri, tunc terminus a quo; ad hunc rationem a non rebus quae sit ens reale positivum.

Obiicit 69. In eo instanti quo generatur ens nate, tunc non est primario forma, alius eadem numero materia spectat in eodem instanti sub forma, et sub primario illius, quae manifeste implicat. ergo primario existit esse proprium generans.

R. Verum esse quod in illo instanti, quo generatur ens nate, non adsit amplius realiter primatio, sed manifestat, et in illo instanti definit esse, quod sufficit, minus et rebus, quae non est proprium generans utitur, sed huius terminus a quo illius, de unius ratione et quae desinit, ergo ad est terminus ad quem.

Obiicit 70. forma existit esse proprium entis nati, tunc; ergo tunc duo existunt propria illius in fieri. quoniam patet, pro ens; si forma spectat proprium generans, materia quae spectat a termino ad quem illius, sed hunc rationem non quinuit, forma esse proprium ergo ens nati. m. extra in def. pro m. quae alias totum compositum et spectat proprium generans, cum

et sic termino ad quem illi, hoc a. falsum e, qd ali,
as opent q. propria q. supra negatu e.

R. Negto aut. ad ptaem dices, ratem ob qua
forma dtr pnyum, non epe utuany, terminare,
vel epe terminu ad quem, sed ita terminare, ut
terminando det fructus epe ipsi composito, hoc
a. modo non terminat composita generas entis
natis, ut patet, sed terminat act principiatu
et habens epe a forma, ideoq. non terminat ad
pnyum, et ex his patet diffantia inter forma
et compositu.

Omnis aut. qd generatur natam gener,
runt ma, forma, pnyu et agens. qd erunt
q. propria entis natis in fieri. pto aut. quo
ad ultimu se. q. agens sit pnyu natu seu
generas, illud e. alienu intrinsecu q. q. est
definit, sed generas definit eptor per agens, qd
agens e. intrinsecu pnyu generas. ma. patet
pto mm: generas eptor e. actio et groy neuter
mody ab agente q. drens; sed actio impertat
eptor ordinem ad agens, qd et ipsa generas.

R. Negto aut. quo ad ultima partem. ad
ptaem distigues omnia sed generas definit q.
eptor per agens, si q. drens agens generas forma
tis, ut actio est, quod mm: sic n. intrinsece respic
ad agens, si q. drens ut fructus e. mutas nego
mm: sic n. fructus tra. hinc mutatu seu trans
sita sta de non epe, ad epe, in qua epe non

afert

afertur intrinsece agens, nec intrinsece aut opter
 illud respicit. qd go hinc assignamus tria prima
 ontis rectis in fieri, nem loquimur de eo ut e
 actio fuerit, sed ut mutatio. Tri ces gra, si go.
 nentem non respicit agens aut generans, sed q
 non sit ens creatus, aut productus? atq hec e fal.
 In go et id ex ymo sequit.

P. Quid sequatur, ad hec n. ut sit ens
 creatus vel productus justificat q mater et idem,
 hinc respiciat agens aut generans, et hec hnt
 generans, non tu petit q sita q ceptu explicitu
 talem dicat respectu.

Obi ciet qd. Ideo p. n. a. e. p. n. g. n. e.
 rans go e termino illis a quo sed forma p. c. e. l. e. n. s.
 q. e. t. e. r. m. i. n. u. s. e. s. t. e. t. t. e. r. m. i. n. u. s. a. q. u. o. g. o. e. t. f. o. r. m. a. g. e. n. s.
 dem erit p. n. g. n. e. r. a. n. s. i. p. t. e. r. m. m. a. n. u. g. n. a. p. t.
 q. s. i. n. e. f. o. r. m. a. s. e. d. s. e. s. u. b. a. l. i. q. u. a. f. o. r. m. a. g. o. n. e. n.
 it transire ad rem formam nisi ab alia forma
 qua p. n. g. h. a. b. u. i. t.

P. Quid forma p. c. e. l. e. n. s. q. a. c. c. i. d. e. n. s. s. e. h. a. b. e. a. t.
 ad forma, vel ad forma involucenta, et opter non ens p. n. g. n. e. r. a. n. s.
 generans, q. h. i. c. l. o. q. u. i. m. u. r. d. e. i. s. t. i. s. q. p. r. e. s. t. a. n. t. i. n. h. o. n. s. i. e.
 et se ad generantem sive ad ens nata in fieri et
 hae tu sunt tria, quammis nem sit q. m. a. n. s. s. e. s. i. t.
 sub aliqua forma tu hec non petit ut q. s. e.

infecta ut nequeat esse sine forma ut in alio loco
 videtur unde q. a. c. c. i. d. e. n. s. s. e. h. a. b. e. t. p. c. e. l. e. n. s.
 forma p. n. t. e. c. e. p. t. u. q. n. i. a. n. u. l. l. a. h. a. b. e. t. f. o. r. m. a.
 ad huc pet mutari et fieri neca generans. H

falsu, qd
 in e.
 ratur et p. n.
 terminau.
 terminau.
 compositu.
 generans en.
 principatu.
 terminat.
 in h. for.
 ratur g. n.
 as. go. era.
 ter. aut. q.
 n. h. m. s. i.
 e. u. p. q.
 ler. ag. n. s.
 i. m. a. p. a. b.
 p. o. y. n. e. t. u.
 m. p. e. r. t. u. r.
 sa. g. e. n. e. r. a. n. t.
 n. o. n. e. m. a. d.
 o. d. e. p. i. n. i. s. i.
 e. n. t. i. a. n. s. f. o. r. m.
 i. n. t. r. i. n. s. e. c. e.
 o. m. u. t. a. t. i. o. n. e.
 i. n. f. e. n. e. n. t. i. a.
 r. e. s. p. e. c. t. u. s.

sed tunc matter quatenus se: in eodem sibi introducta
 sit caliditate sit frigida non in sibi frigida sit
 tunc, sed in sibi frigida est non caliditate. et y frigi,
 dicitur qd aliter dicitur se habeat ad caliditate in sibi
 remota potest esse hoc si sibi modo producat sibi
 quare, sed caliditate nec frigida potest tunc esse caliditate
 sicut tunc illud sibi matter potest recipere caliditate
 ad quem tunc non gauderet frigiditate sicut
 privatio caloris.

Olii cibus ultimo prater omniam d forma regit
 et unio in ente nati in facto esse, qd iam unio
 tunc propria entis nati in facto esse, qd a sibi.
 quatenus. ante pto. qd composita nati nihil aliud
 dicitur qd omniam d forma vel unio. qd illi
 regit unio.

Concedendo in composita nati in materia d
 forma regit in quare unio nem, illa tunc non d sibi,
 quare ab istis sibi sibi reducitur ad materiam d for-
 ma tunc nati aliis illam per que exercet
 rationem propriam sibi: tunc nati. certum a a. y. ea,
 certum proprium aut motu sibi sibi auti non
 d sibi ad illa, sed tenet se ex parte illi
 et quamvis unio sibi ad in sibi sibi rationem
 composita tunc tunc non sibi vel pars sibi illi
 sed tunc nati partem sibi sibi; d sibi enim
 se tenet ex parte sibi sibi sibi sibi illa
 qd tenendo, non sibi tenet non sibi sibi et sibi sibi
 tunc sibi reducitur ad illa sibi sibi sibi sibi.
 Unde in forma d sibi sibi ante sibi sibi sibi
 nati vel nati partem sibi sibi sibi sibi ante.
 tunc pars sibi sibi ante.

Eodem

Eodem modo solus alius arguit de distinctio precedentibus forma, illon
petant vero ad generationem cum teneant se ex parte
materiae habeantque eundem generandi modum non
distinguentur à materia, nec tunc ex hoc licet inferre
quod prius non sit distinctio primum et quod ipsa sit
teneant ex parte materiae, quoniam n. hoc non sit
tunc licet distinctio generandi modum et effectus distinctio
hunc erit primum primum. /

Dubium Secundum. Vtrum Principia Entis naturalis sint inter se contraria ?

Renocanda sunt in memoria ea quae in logica
diximus agentis de oppositis ubi diximus quod quatuor
plex sit oppositio scilicet: gradativa, gradativa, privativa
et relativa. Oppositio contraria est quae versatur in his
duas formas positivas sub eodem genere maxime substantiae
his est contraria se se ab eodem sunt oppositae. et
oppositio oppositae tunc requiritur inter formas accidentales
subsistentiales energiae et omnia quibus oppositae requiritur
inter frigus et calorem. Oppositio gradativa est quae
versatur inter affirmativam et negativam eisdem de

eodem s^{to} vel inter eundem et eij negati.
 Oppositio privativa est q^{ue} dicitur inter privativam et formam
 positivam qua rati opponuntur calitas et nigritas et
 vita, Oppositio relativa est q^{ue} versatur inter duas reles
 in eodem s^{to} minime se patientes recipi. eijdem
 feruntur. qualis oppositio est inter prerogative et
 privativam de qua oppositio habet exemplum in logica.

CONCLUSIO PRIMA

Principia quae recipiuntur in ente naturali illud
 in facto esse constituta non sunt contra,
 nam nec opponuntur privativae nec contra,
 si bene.

Ita contra quo ad singulas partes. Principia entis
 naturalis q^{uae} illud in facto esse constituta sunt materia
 et forma sed materia et forma non sunt contraria
 nec opponuntur privativae nec generaliter, q^{uia}
 materia entis naturalis illud in facto esse constituta
 non sunt contraria. m. quod ab entibus privatis, p^{er}
 m. materia sunt q^{uae} se mutuo ab eodem s^{to} excludunt,
 sicut materia et forma substantiae non excludunt
 sicut se mutuo ab eodem s^{to} modo sunt simul
 in eodem substantiae compositae, et materia forma
 in s^{to} sunt formae; q^{uia} materia et forma non sunt
 contra se generaliter sicut in s^{to} si sunt de
 genere completo sed in completo in s^{to} uno est,
 hinc patet constituta una inter se compositum
 substantiae. Confirmat haec ratio. Vera sunt generaliter
 recipi inter formas accidentales q^{uae} suscipiunt
 materiam et mixta quales forma sunt qualitates
 sed materia et forma non sunt forma accidentales
 vel

vel qualitatis sunt a facta quamvis incompleta
quod inter materiam et formam non datur vera opposi-
tio. Quod vero nec opponuntur privative. Oppositio
privativa non est inter duas substantias seu formas
positivas, sed est inter formam positivam et eam pri-
vativam, atque materia et forma sunt substantiae positivae
non ergo inter illas non est oppositio privativa. Quod haec
et probatur quod nec opponuntur privative. Quod ergo
si tenent veram inter substantiam et eam negativam
et non est inter duas res positivas, sed materia et forma
sunt substantiae positivae. Quod non opponuntur privative
sicut et. Quod autem hic an materia et forma op-
ponantur solum relative, quia materia respicit formam
materia, et forma materiam. Quod si loquamur
de oppositio relative rigore accepta prosequitur
relatives potestates de qua in logica in propriis
egimus hunc dicendum quod non opponantur relative.
quod probatur. Quia haec oppositio tenet datur inter relatives potestates
quod se respectu eisdem termini in eodem ter-
mine comparantur. Sed inter materiam et formam
non sunt relatives potestates, quia non opponuntur relative
nisi sicut de hoc oppositio loquendo. Si vero formae
sunt de oppositio relative contra accepta pro ut et
responsum in relative transparentibus, sicut dicendum quod
materia et forma opponantur relative eo quod se mutuo
respiciant non respectu transparentibus potestati
quia forma respicit materiam huiusmodi actibus. materia
vero respicit formam huiusmodi actibus sicut actum.
quod certe non est respicit ut pure terminum et quod
quod tenent non sunt relatives potestates sed transparentibus
satis.

Con:

Conclusio Secunda.

Principia entis natis in fieri sunt inter se con-
traria non propria contrarietate, sed prima,
sive opponuntur.

Hoc tenet eam p[ro]p[ri]et[er]em contrarietate hae rae. Propria
entis natis in fieri sunt forma et vig[or] generatio
et forma et privatio opponuntur privationi
et propria entis natis in fieri sunt opposita
privationi. Et haec tenet non e[st] intelligenda
de act[us] propriis natis natis in fieri, ita ut
era[nt] sunt genera in propria contrarietate, aut q[ui]
opponuntur privationi, haec n[on] falsu[m] e[st], q[uo]d ma[gn]a
p[ar]te se non contraria nec opponit privationi cum
seip[s]e illam in se habeat, ea vero q[ui] privati
sive opponunt non comparantur se in se, ita
ita q[uo]d una respiciat alteram, ut patet in r[ati]o[n]e et
causitate, nunquam n[on] in se recipit causitatem,
et intelligenda e[st] con[tra] de Socrate t[er]m[in]e propriis
entis natis in fieri, sc[ilicet] de privati et de forma
in ma[gn]a introducentia.

Conclusio Tertia.

Principia entis natis in fieri non solum
sunt contraria sed sunt et prima con-
traria, haec

Hoc tenet eam p[ro]p[ri]et[er]em h[ic] e[st] 5. et 2. Th[ese] et e[st] p[ro]p[ri]et[er]em
p[ro]p[ri]et[er]em hae rae. Prima genera sunt prima propria,
et ja propria sunt ja genera propria in seip[s]e
sunt questionem simplicem, p[ro]p[ri]et[er]em aut ja propria
sunt q[ui] nec final[iter] ex aliis nec ex accidentibus sed e[st] e[st]
sunt

opposita forma, ut uig. bon aut dicitur dicitur & ratio et
 uitate. Quod uae forma substantiae opposita privati-
 ue uel sunt genera in parte, eorum uitate hinc
 quod in parte adferat seculum privatum privatis quae
 quae in uitate. Notum est quod haec genera uel
 opposita privativa dicuntur quae sunt uas ratio, quae est, quae
 includit in quatuor, alia generalitate et proprie fine
 sumpta, nam illa quae sunt proprie genera illa se habet,
 ut unum sit perfectum altero, et uiceter bene potest dici op-
 posita privative, quae in parte hinc sibi annexam
 privativam effecti tunc ut altero uel. Ita ratio ob qua
 dicuntur quae, quae ueritas uita hinc, iustitia a. prior
 est accidentibus et ideo merito ab Aristotele uocatur genera,
 uitas prima. et uiceter et ea quae habiles sunt genera
 merito potest uocari prima genera, quia sunt
 propria uitis natus. Ex his colligitur quod opposita
 uitas forma accidentalem et est privativam de,
 uel dicitur genera quae supponitur quae genera.
 unde uel prima quae qualitates sunt proprie genera,
 ratio, quae sunt accidentibus quae supponunt subs-
 tantem generalitatem proprie accepta, ideo non
 debent dici quae genera simpliciter, quamuis ratio
 proprie generalitatis bene potest uel prima quae
 sunt qualitates resp. aliam generalitatem op-
 po et proprie generalitatis in suo tunc quae non absolute.
 ratio a. ob qua forma substantiae et est privativam non
 sunt proprie genera et ista, quae genera proprie debent
 se mutuo excludere ab eodem tunc, haec a. mu-
 tua et uitas sonat actionem uera et realem

¶

¶ neque quædam præterea cum sit vera carentia
et non fortitudo aliqua ostendit ad a. præterea
ostendit. ut patet, et est ratio inter has duas vera
granitas inter se esse conuenientem.

Obiectio 10. Si utitur nihil et granitum sed præ
terea ostendit nihil ut materia et forma sunt substantia,
ergo ipsa nihil et granitum ergo forma et materia non
granitum sibi et granitate in se sunt sumpta.

R. Distinguedo mai: substantia nihil et granitum
præterea granitate quædam materia: granitate in se sunt
vel sumpta nego maiorem; et quædam materia: eodem
modo distinguens quædam quædam. ut deant ea quæ in le,
græ ultimis dicitur de præterea substantia sunt
dicta.

Obiectio 20. Contraria se mutuo ut eodem
modo existunt sunt sunt præterea sunt in præterea
granitum sed materia et forma sunt sumpta in eo
dem modo ergo non sunt granitum quasi quædam substantia
arbitrium et dicitur illud in præterea materia et forma
non esse granitum et nec quædam in se, quæ quædam substantia
dicitur præterea ostendit nihil et granitum non le,
cuius et substantia et materia et materia, sed in se sunt
unde ad veritatem huiusmodi substantia præterea ostendit
nihil sunt granitum substantia et altera habent
granitatem inter se. Contra et præterea
est præterea ostendit nihil respiciunt simul in se sunt,
habentibus illis, ergo nullum præterea alterum granitum
nihil. præterea est granitum, ergo granitum et in se sunt
neque

negantur se congruati in eodem gto. aut pto
in generati ontis natis repit maā forma spri-
nato, qā hanc tria petit generatio in suo gceptu esse
fcti, et unū generatio fiat in instanti scilicet clare
q hanc tria propria repiant si mult in eodem
instanti in maā.

Q. Solutionem inter argumentum Dabam, ope
bonam; ad replicam *R.* Nem ope q ad gene-
ratem ista 3. concurrant non tu ita concurrunt ut
simul sint in eodem instanti in principio generati-
on. Et in instanti generatio intrinseca ad eum mo-
tu quo disponit forma substantiam procedentes sunt igne
quedam et definiunt ope in isto instanti in quo
generata forma, ita et generatio forma de novo genita
et tunc ista igne immediate quedam forma substanti
et definiunt ope in isto instanti in quo incipit
ope formae qua tunc est propria, concurrunt ad
generatē ontis natis et sufficienter salvant
oppo inter primam et formā substantiam qā nō
sunt in eodem instanti generatis et licet vera
sit q propria emanans et physice influens in
simpliciter existat qto principit, hoc tu aenē
necōm in proprio a quo, qā hoc proprio careret
vel principit per sui definitionem ideo q, ut a quo
idē quo destructo incipit aliud ope.

Obi oēs 3e. qā contrarietas quoniam primis q.
qualitabilis qō licet propria ontis natis fiat ghuaria
tu non omni qā ghuaria. ghuaria potest pto aut. ita
q. prima qualit abes non sunt ea q misione
aliā

inter forma substantiam et eius primam quia hic
 sermo est de una generis simpliciter qualiter
 com generibus et radia et ergo aliam gen.
 notam unum quod hinc dicitur quia generis est
 in generis, hinc hinc oncompo hinc substantiam
 et oppositum primam hinc de in composit.
 substantia illa que inter forma et substantiam
 et eius primam et hinc in generis simpliciter
 uter, quia generibus acci dentur et est substantia
 sustinet ante sine qua non potest subsistere. sub.
 sta a. fil ex illa generis que inter forma
 substantiam et primam. ad hoc hinc generibus
 est radia est generis, et quod inter prima
 simpliciter unum ad repli cum negativis se=
 quela ad primam hinc ma: In generis que repli prima
 generis aliqua primam simpliciter et causam
 libalis nego ma: primam sumpta in certo quod
 et primam quod, oculis ma: tunc quod ma: eodem modo
 distingues quod hinc argum de in generis simpliciter et ca=
 ter, negativis quod, in de generis sumpta primam in certo
 quia hinc oppositum includit in quolibet generis ut
 3. Tex et notabili patet, non tu potest vocari prima
 simpliciter, quia cum sit generis acci dentur non
 supponit substantiam, et fil ex generibus que inter
 forma substantiam et eius primam et quod inter hinc
 est prima simpliciter.

Obiicies quod generis ratione per ult. vobis allata.
 sequitur non ex illa materia et forma que in generis sub.
 hoc est falsum, quod est illud ex quo sequitur per secundam nam materia et
 forma competunt desio primam propriam et est generis primis
 generis quod si materia et forma sub in propria erunt et in generis
 confirmat argum.

Syllogus

generis et primam quod quod sequitur, potest in ista generibus que
 inter primas qualitates sunt in generibus acci dentur hinc
 quia hinc de: 3.

Syllogismus per rationem abstractam dicitur affirmativus et
est in 2a figura, hoc a. e. nihil opus. go. Confirmatio 2a.
quia non enim est per se factum ex suis generibus,
nam quod ex hoc pallido sit cadaver pallidum, hinc
generalis pallidum, et hoc non sit ex non pallido, hinc
ex suis generibus. go.

R. Negatio secundum. Ad primum dicitur, quod de se
primum primum dicitur aut et prima generibus, si tu
subintelligat illa generibus, opposita; ita ut scilicet
sit prima generibus sunt opposita et non sunt ex
aliis de. et ex hoc clare manifestum, quod non comprehendit
matrem, sed hinc forma et privatio. Ad primum generibus
in dicitur, syllogismus in 2a figura abstractam dicitur
affirmativus tunc est nihil opus. go. abstractum termini,
non magis qualitatem, bonum a. si qualitatem aut pallidum
hinc syllogismus. hoc est rati, rati, rati, go. rati, rati
homo. et talis syllogismus est iste in conchis abstractum.

Ad eam confirmationem R. In illo casu pallidum
non fieri per se primum sed hinc secundum et
oppositum unde non enim et non sunt ex suis
generibus. go. a. dicitur. ita fieri ex suis generibus
loquuntur de istis quod per se se sunt et aliquam
mutatam physicam.

Aliud argumentum est fieri de creatura corporum celestium
utrum si: celi haberent primum generibus, illi et
quod non privationem formam in materia eorum subter
in quo dicitur in substantia materia, quod non est et primum
illorum fuerit generibus. R. In quod nulla illi fuerit
generibus, quia nulla fuerit privatio, quare per se
ter. Sicut primum omnis rati est generibus, loquuntur de
primum omnis rati, subteranis vel corruptibilibus
non non de primum corporum celestium.

Dub: 3.

Dubium Tertium.

Utrum ratio principii
dicatur uniuoce uel Ana=
logice de tribus princi=
piis entis naturalis?

Notandum qd primum et caetera differre in hoc qd
primum fit illud in quo aliqd generatur, quod dicitur
d' h'bt spe, et fit inter primum et primum primum
aliqua conuexio sicut inter p'cedens, et id a quo
p'cedit; caetera uero p'ter rationem principii deest in
fluxu mediata uel mediata in opem, unde qd
primum licet sit generans primum, tamen non est caetera
illud qd non in fluxu in illa. patet et ostendit licet
sit primum filij ut dicunt theologi non tunc oig
caetera. punctum et licet sit primum licet non tunc
oig caetera.

Notandum et aliqd primum non spe idem
primum et initium; initium n. denotat nominatam
apertam in illo qd ab initio, primum uero n. de
notat nominatam apertam, unde in similibus uel
omittit qd p' sit primum filij, non tunc sit originem
filij

sic arguitur. Substantia et accidens diverso modo
 habentur non solum ratione entis, sed et ratione finem
 propriam, ergo non tunc ratio entis, sed et ratio propriam
 erit ipsius analogica et non univoca. quoniam patet,
 quia sunt aliqua ratio de analogica, sicut inegaliter
 et dicitur si modo participat ab in finem ita
 quod in eis fita bene alit ex parte ratio participat
 pro eis. nam ratio est propriam entis autem substantia,
 his principiis patet illud quod modo sicut sicut nullum aliud
 supponitur forma et substantia principia et modo
 primi actus, nullum aliud actus ex parte natura supponitur
 nec. Item principia in mutatur substantia principia
 hinc term: ad quo in eis patet actus substantia, sed hanc
 rationem primi principii non habet propria mutatur acci-
 dentalis ergo substantia et accidens in ratione principii
 dicitur si habentur. nam quod stat. pro in: propria ac-
 cidentum vero supponitur propria substantia a
 quibus dependent. qua ratione sicut propriam supra
 ab hinc designata non invenit propriis compositi
 acci dentalis eo quod supponatur hanc si substantia
 sicut in mutatur acci dentalis quod sicut compositi,
 tunc ratio quod supponit materiam et formam. Item forma
 acci dentalis quod term: ad que supponit formam
 substantiam hinc sicut. principia et in mutatur acci-
 dentali non term: in quo in eis patet forma substantia
 sicut acci dentalis ergo materia in mutatur acci dentali
 non principia ut in sicut, nec forma ut propriam actus,
 ergo forma substantia et accidens habentur diversi
 modo primi principii et et ratio propriam erit illis
 analogica.
 Maior est distans de propriis entis materis, de substantia
 si: de materia et forma et principia. an si: ratio propriam
 sicut ipsius univoca, vel analogica, et per hanc sicut

in sup:

man u. d. forma sunt vera eubia paribua reubia
 qd rae pmpij non gremid ipis univore. pte
 min: pntat e pmpij entis ralis in fieri q mdu h
 min a que fut term: a que generata e non epe
 ga generata e bauptly pti a non epe ad epe qe
 pntat quatenus pntat e non ent. que ad em
 partem pte mi: man e pmpij q mdu pti, forma
 q mdu termi ad que, fut hanc in rae pmpij
 fut aliqd reale positum. qd m. vera d ego
 rae pmpij non e ipis univore qum pntat
 in rae pmpij formaliter sumpti pntat epe non ent
 man vera d forma represent entitatem pntat
 fut.

Hanc certe pte alio modo. entis reali d rae
 non fut aliqd univore, fut pntat e entis rae
 man u. d. forma sunt entia realia. qd rae
 pmpij neq epe ipis univore. nem hanc
 pte non officare. licet n. pntat e fut fut
 em rae fundamentaliu ha e entis reale,
 d nec fut a parte nulli intellectui pntat
 pte ra pntat qd rae pmpij gremid ipis univore qd
 pte de illis, fut non gremid illis univore ut pntat
 e, neq d univore, qd non fut fut nomen
 epe ut univore fut d aliqua rae. qd analogi,
 ce. pntat epe qd rae univore nulli aliqd em d
 gremid fut fut. Sed gremid qum analogi,
 qd id hanc ad tributi em se. fut gremid em
 fut. P. Quid fut analogi pntat em fut
 fut qd fut fut rae pmpij gremid ipis univore

simplici

simpliciter q̄ certe in locat analogia, et ita q̄
hæc 3a hnt nomen eadē et rātem q̄ nomen sig
nificata s̄tm q̄ p̄p̄tione eandem, sicut à mat̄
et forma q̄s mat̄ incipit q̄s s̄t et à p̄p̄tione
servata in q̄ p̄p̄tione.

Conclusio Quarta.

Rāte p̄p̄ij mat̄is s̄t univocæ de eadē p̄p̄ij
mat̄is, et ratio p̄p̄ij f̄ntis, univocæ convenit
eadē formis imo et rāte p̄p̄ij q̄ mat̄a p̄p̄tione univ,
notæ ē resp: om̄ p̄p̄tione univ.

P̄t̄r 3a cōditio p̄p̄ij, rāte p̄p̄ij mat̄is ḡs̄s̄it in hæc
q̄ ḡcurat ad s̄tm formæ substantivæ et eadē p̄p̄tione
si ens e mat̄e exemplat̄e s̄t res p̄p̄tione univ
hæc mat̄a ḡcurat, s̄t rāte p̄p̄ij mat̄is s̄t univ
noce de eadē p̄p̄ij mat̄is mat̄is: Et testat̄ apud eadē
minor p̄t̄r. quia p̄p̄tione univ non p̄p̄tione univ
ut terminat̄ adque neque etiam terminat̄ à quo
q̄ p̄p̄tione univ ut s̄tm ut d̄q̄, terminat̄ q̄ nulla
alia rāte p̄p̄ij p̄p̄ij. Similiter mat̄a 3a s̄t
univocæ de eadē p̄p̄ij mat̄is mat̄is et eadē p̄p̄ij
res s̄tm substantivæ s̄t eadē p̄p̄ij, s̄tm
mat̄is.

P̄t̄r 2a pars. Rāte p̄p̄ij f̄ntis ḡs̄s̄it in hæc q̄ ḡcurat
ad ens mat̄e h̄m̄ terminat̄ ad quem, et eadē
p̄p̄ij illig, s̄t hunc rātem p̄p̄ij p̄p̄ij et eadē formæ
substantivæ aequaliter p̄p̄ij, q̄ rāte p̄p̄ij f̄ntis,
his eadē p̄p̄ij univocæ. mai: Et testat̄ p̄t̄r min: licet n.
forma substantivæ s̄tm p̄p̄ij ontitatem considerat̄
s̄t diversa speciei, et una s̄t altera per factio
eadē tamen habent eundem concurrendi mat̄um
sicut enim forma hominis alius, est terminat̄

etiam

in quantum non ens est. sed in qtu hnt passio,
nes demonstrabiles, qua suo modo in ente rati
reperiuntur ut prius in rae pmpij fructus, ut
pmpij est, hnt rati sui, q fil non ens, qa maly
ille principiauli per modum termini a quo in,
portat fructus carentiam entitatis; et contra ven
māa et forma fructus in rae pmpij in portat
entitatem realem positivam; et ex hoc patet
disparitas.

Contra hanc solutionem videtur esse hntes q s. mot.
textu 14. p. nāam vocat ens reale, qo habet entitate
realem, et qdter univoce quoniam in rae pmpij cum aliis
q ta est gtra dicta. R. qo ens reale dupliciter dicit, qo
stricte et oppie q nāa et spia reali positiva. rō miny
oppie q ut se: a parte rati fundamentu realis veritatis,
sicut n. nre si cum hntem esse aut a parte rei, sic et nre
possumy dicere hntem esse casu a parte rei, qa a parte
rei est fundamentu huius veritatis, nempe carentia illa
rati p. nāa, qo hoc rō modo qd dicit ens reale non qo.

R. rō. Quid hntes vocarent entia realia si sumunt
q carentia sine pro non esse forma non q a parte
rei habeant aliquā entitatem, sine spiam, sed qa a
parte rei sunt remotiones seu carentia entitatis aut
forma et hae rae vocant hntes p. nāa - entia realia.

Obi dicit rō oppie dicit rō con univoce de q. oppie qd
in oppie gtradietoria unū estu et non ens, sicut et in oppie
privativa, qo et rae pmpij erit univoce māa, forma et p. nāa.
licet p. nāa sit non ens.

R. Nōtō aut oppie n. in con analogice hnt quoniam q. oppie qd
et rae oppie per p. nāa quoniam unū grā alteri, q mody que,
memli pmpij est analogis; et ultra et huius rati q, quare op.
p. nāa sit in con analogice rati q. oppie, qa in oppie gtradietoria,
nāa et privativa p. nāa hntem fonte aliqo q unū estu sit non ens
sicut et supra de rae pmpij p. nāa diximy, et sic non
pt

potest ab ipis abstracti ratio aliqua univoca.

Obiicies 30. contra id quod diximus quod ista propria esse analogam proportionality est in hoc et arguitur. Analogam proportionality proprie participat rationem analogam, sed propria non participat proprie et intrinsece rationem propriam; ergo ratio propria non est analogam proportionality respectu propriae. **ma:** patet ex dictis in logica circa analogam proportionality, ubi diximus, quod in analogis proportionality proprie et intrinsece recipit ratio analogam, et in hoc differunt ab analogis distributionis, quoniam unum huius intrinsece participat rationem eandem, caetera vero extrinsece; in parte propria non est proprie ens, ut si dicitur et supra. ergo nec est proprie propriae. **pro** contra. esse ens est in parte in se re. ergo cui non proprie convenit ratio entis, nec est proprie convenit ratio propriae.

R. Concedendo **ma:** et nego **min:** ad partem quales autem, si nego consequens, quia ad rationem propriam quae participat ut formae a quo non relinquitur entitas, sed in se non est in ens fieri mutatio vel patet in generali futuri, in qua formae a quo se esse non ens, et illa ratio propria salvanam optime potest esse ratione entitatis in his propriis quae non influunt physice. Ad partem distinguens consequens. esse ens est in parte respectu: illam quae participat ratione aliquid positivum impertant quibus autem. respectu: omnium quorum fortissima ratio in carentia et negatione entitatis consistit, ne ergo autem. nam huiusmodi sunt omnia in propria dicta sunt in illis proprie aliquid aliud potest convenire.

Obiicies 40. Contra ultimam partem. **ma:** diverso modo generantur genera quae ad generantur e.g. ergo ratio propria mutis non est univoca respectu: dicitur forma propria materialium. contra patet. pro autem in generali huius forma non obicit de potentia materiae, ab in generali e.g. forma. educitur de potentia materiae; ergo materia diverso modo generantur ad propriam, dum herent et egerunt.

R. In quo ratio propria mutis non consistit in hoc in quo forma educitur de potentia illius vel non hoc n. quasi

quasi per accidens se hinc resp: principij materiae, sed
consistit in hoc quod generat ad principia autem vel com,
ponendum ens nate hinc in formae substantiae et
eig: prius; hinc a. rati principij aequaliter inue,
nitur tam in materia hinc quam in ut patet ex 4. conte.

QVAESTIO TERTIA
DE PRINCIPIIS
ENTIS NATURA-
LIS IN SPECIE
DE MATERIA PRIMA.
Dubium Primum.
An et quid sit Mate-
ria prima?

Fuerunt